

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

marlin
BALTIC MARINE LITTER

JŪRAS PIESĀRŅOJOŠO ATKRITUMU MONITORINGU DATU APKOPOJUMS

KAMPAŅA "MANA JŪRA"

VIDES IZGLĪTĪBAS FONDS

2013

Piekrastes atkritumu problēma ir viena no nozīmīgākajām, ar kuru regulāri saskaras gan starptautiskas organizācijas, gan vietējās pašvaldības. Izskalotie un atstātie atkritumi apdraud savvaļas dzīvniekus, palielina izmaksas tīru pludmaļu uzturēšanai, kā arī nelabvēlīgi ietekmē tūrismu un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Projekts MARLIN veidots ar mērķi noskaidrot atkritumu daudzuma situāciju Baltijas jūras piekrastē, veicot tās izpēti, un, sabalansējot analīzes un ziņojuma metodes, samazināt piekrastes piesārņojumu. MARLIN projekta ietvaros 2012. gada vasarā no 28. jūnija līdz 28. jūlijam ar mērķi pievērst ikviena indivīda un arī atbildīgo lēmējinstītūciju uzmanību Baltijas jūras problēmām VIF īstenoja sabiedrisko kampaņu "Mana jūra", aicinot cilvēkus doties vairāk nekā 500 km garā ekspedīcijā, lai kājām mērotu Baltijas jūras piekrasti Latvijā un savām acīm ieraudzītu, dzīvē pieredzētu Baltijas jūras problēmas, labās prakses piemērus, kā arī jūras piesārņojošo atkritumu daudzumu. Kampaņas nozīmīgākā aktivitāte ir jau pieminētie jūras piesārņojošo atkritumu monitoringi. Iegūtie dati ir unikāli, jo sniedza priekšstatu par Baltijas jūras piesārņojošajiem atkritumiem kopumā, turklāt konkrētā laika periodā. Rezultātus būs iespēja izmantot dabas saglabāšanas programmās un piekrastes zonu aizsardzības plānos. Kampaņas laikā kopumā tika veikti 35 monitoringi, kas, papildus sezonālajiem monitoringiem Ventspils, Vakarbuļļu, Kolkas, Jaunķemeru un Zvejniekiema pludmalēs, veidoja datus par Latvijas piekrastes pludmaļu kopējo situāciju vienā laika griezumā. "Mana jūra" kampaņas ietvaros notika publiskie pasākumi Liepājā, Ventspilī un Dubultos. Kampaņa "Mana jūra" sniedza iespēju kopīgi dokumentēt un klātienē izzināt Baltijas jūras problēmas, lai par to informētu sabiedrību.

Jūras piesārņojums ir arī pārrobežu jautājums, jo atkritumu izcelsmes un uzglabāšanās reģioni bieži vien nav pilnīgi skaidri. Apvienoto Nāciju Vides programma (UNEP – United Nations Environmental programme) izveidojusi vienotas vadlīnijas jūras piesārņojuma un atkritumu novērtēšanai, tāpēc nepieciešama kopīga darbība visu administratīvo robežu reģionā, lai iegūtu ticamus rezultātus.

Partneri, kuri iesaistījušies „Marlin” projektā: Keep Sweden Tidy; Keep the archipelago tidy; Keep Estonia sea tidy; FEE Latvia

Projektu MARLIN sponsorē Centrālā Baltijas programma (Central Baltic Programme), un tas tiks īstenots no 2011. līdz 2013. gadam.

PLUDMAĻU IDENTIFICĒŠANA

Pašvaldība	Pludmale
Rucavas novads	Papes bāka
Nīcas novads	Jūrmalciems
Nīcas novads	Bernāti
Liepāja	Liepājas Karosta
Pāvilostas novads	Ziemupe
Pāvilostas novads	Pāvilosta
Ventspils novads	Jūrkalne
Ventspils novads	Užava
Ventspils novads	Ventspils
Ventspils novads	Staldzene
Ventspils novads	Liepene
Ventspils novads	Oviši
Ventspils novads	Irbes ieteka
Dundagas novads	Mazirbe
Dundagas novads	Kolka
Rojas novads	Pūrciems
Rojas novads	Roja
Rojas novads	Kaltene
Mērsraga novads	Mērsrags
Engures novads	Abragciems
Engures novads	Engure
Engures novads	Apšuciems
Engures novads	Lapmežciems
Tukuma novads	Jaunķemeri
Ādažu novads	Lielupes ieteka
Ādažu novads	Vakaruļļi
Rīga	Daugavgrīva
Rīga	Vecāķi
C a r n i k a v a s novads	Gaujas ieteka
C a r n i k a v a s novads	Lilaste
S a l a c g r ī v a s novads	Tūja
Saulkrastu novads	Saulkrasti
Saulkrastu novads	Zvejniekiems
S a l a c g r ī v a s novads	Salacgrīva
S a l a c g r ī v a s novads	Kuiviži

MONITORINGU SISTĒMAS SKAIDROJUMS

Atkritumu daudzums pludmalēs tiek uzskaitīts 100 metru garā pludmales nogrieznī saskaņā ar ANO Vides programmas monitoringa metodoloģiju, kas projekta MARLIN ietvaros ir piemērota Baltijas jūras reģionam. Galvenie rādītāji pludmaļu monitoringos ir:

- 100 metros atrasto atkritumu skaits atkritumiem, kurie lielāki par 2,5 cm (cigarešu izsmēķiem uzskaita atsevišķi);
- atkritumu uzkrāšanās temps (100 metros atrasto atkritumu skaits atkritumiem, kuri lielāki par 2,5 cm attiecībā pret dienu skaitu kopš pēdējās pludmales tīrīšanas);

Attēls Nr.1. “Mana jūra” laikā veikto monitoringu pludmales

ATKRITUMU IEDALĪJUMS PĒC MATERIĀLA UN VEIDA

Plastmasa	Pudeļu vāciņi un korči
Plastmasa	Pudeles > 2 l
Plastmasa	Pudeles, mucas, kannas un spaiņi > 2 l
Plastmasa	Naži, dakšiņas, karotes, salmiņi, maisāmie kociņi (galda piederumi)
Plastmasa	Dzērienu iepakojumu gredzeni, sešpaku gredzeni, gredzena rokturi
Plastmasa	Ēdienu trauki (ātrās uzkodas, krūzes, pusdienu kastes un tml.)
Plastmasa	Plastmasas maisiņi (necaurspīdīgi un caurspīdīgi)
Plastmasa	Rotaļlietas un konfeti pistoles
Plastmasa	Cimdi
Plastmasa	Šķiltavas
Plastmasa	Šļircēs
Plastmasa	Grozi, redeļu kastes un paplātes
Plastmasa	Plastmasas bojās
Plastmasa	Tīkliņi (dāržeņiem, austeru tīkli un mīdiju maisi)
Plastmasa	Audekli (brezents vai citi austi plastmasas maisi, palešu plēve)
Plastmasa	Makšķerēšanas piederumi (vizuļi, slazdi)
Plastmasa	Makšķerauklas
Plastmasa	Virve
Plastmasa	Zvejas tīkls
Plastmasa	Siksnas
Plastmasa	Stikla šķiedras gabali
Plastmasa	Gumijas lodītes
Plastmasa	Cits (norādīt)
Putuplasts	Krūzes un pārtikas iepakojums
Putuplasts	Putu bojās
Putuplasts	Putas (izolācija un iepakojums)
Putuplasts	Cits (norādīt)

	Cigaretēs, izsmēķi un filtri
Putuplasts	Putugumija
Putuplasts	Krūzes un pārtikas iepakojums
Putuplasts	Putu bojās
Putuplasts	Putas (izolācija un iepakojums)
Putuplasts	Cits (norādīt)
Audums	Apģērbs, apavi, cepures un dvieļi
Audums	Mugursomas un somas
Audums	Audekls, buru audums un maisa audums
Audums	Virves un šņores
Audums	Paklāji un furnitūra
Audums	Cits audums (norādīt kāds)
Stikls un keramika	Būvmateriāli (ķieģeļi, cements, caurules)
Stikls un keramika	Pudeles un burkas
Stikls un keramika	Galda piederumi (šķīvji un krūzes)
Stikls un keramika	Spuldzes un plafoni
Stikls un keramika	Fluorescentās lampas
Stikls un keramika	Stikla bojās
Stikls un keramika	Stikla un keramikas gabali
Stikls un keramika	Cits (norādīt)
Metāls	Galda piederumi (šķīvju, krūzes, naži un dakšiņas)
Metāls	Pudeļu vāciņi, korči un attaisāmie gredzeni
Metāls	Alumīnija dzērienu kārbas
Metāls	Citas kārbas (< 4 l)
Metāls	Folija plēves
Metāls	Zvejas piederumi (svērteņi, vizuļi, āķi, slazdi)
Metāls	Gabali
Metāls	Stieples, stieplu siets un dzeloņstieples
Metāls	Cits (norādīt), ieskaitot iekārtas

Metāls	Zvejas piederumi (svērteņi, vizuļi, āķi, slazdi)
Metāls	Gabali
Metāls	Stieples, stieplu siets un dzeloņstieples
Metāls	Cits (norādīt), ieskaitot iekārtas
Papīrs un kartons	Papīrs (ieskaitot laikrakstus un žurnālus)
Papīrs un kartons	Kartona kastes un gabali
Papīrs un kartons	Krūzes, ēdienu paplātes, ēdiena ietinamais papīrs, cigarešu paciņas, dzērienu iepakojumi
Papīrs un kartons	Salūta caurules
Papīrs un kartons	Cits (norādīt)
Gumija	Baloni, bumbas un rotaļlietas
Gumija	Apavi (vaļējas gumijas sandales)
Gumija	Cimdi
Gumija	Riepas

Gumija	Kameras un gumijas loksnes
Gumija	Gumijas lentes
Gumija	Prezervatīvi
Gumija	Cits (norādīt)
Koks	Korķi
Koks	Zvejas slazdi
Koks	Saldējuma kociņi, skalu dakšņas, irbuliši ēšanai, zobu bakstāmie
Koks	Pārstrādāta koksne un palešu kastes
Koks	Sērkociņi
Koks	Cits (norādīt)
Organiskie	Ekskrementi
Organiskie	Augļi, pārtikas produkti, saldumi, saldējums
Organiskie	Citi
Cits	Parafīns vai vasks

Foto: Baiba Prūse

Foto: Līga Gabrāne

Foto: Baiba Prūse

Foto: Līga Gabrāne

KAMPAŅAS MANA JŪRA MONITORINGU DATI

Laika periods: 28.06.2012 – 28.07.2012

Monitoringos iekļauto pludmaļu skaits: 35

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 6317

Vidējais atkritumu daudzums: 180 atkritumu vienības uz 100 metriem.

VIDĒJAIS ATKRITUMU DAUDZUMS PA PIEKRASTĒM

Ventspils piekraste:
123,9/100 (Jūrkalne;
Užava; Ventspils;
Staldzene; Liepene; Oviši;
Irbes ieteka; Mazirbe)

Kurzemes līcis: 177/100
(Kolka; Pūrciems; Roja;
Kaltene; Mērsrags;
Abragciems; Engure;
Apšuciems;
Lapmežciems)

Jūrmalas un Rīgas līcis:
171,4/100 (Jaunķemeri;
Lielupes ieteka;
Vakarbuļļi; Daugavgrīva,
Vecāķi)

Liepājas piekraste:
231,1/100 (Papes bāka;
Jūrmalciems; Bernāti,
Liepājas - Karosta,
Ziemupe, Pāvilsta)

Vidzemes līcis: 212/100
(Gaujas ieteka; Lilaste;
Tūja; Saulkrasti;
Zvejniekiems;
Salacgrīva; Kuiviži)

PLUDMAĻU PROFILI

Pludmale

Atkritumu daudzums

Engure	570
Pāvilosta	547
Kuiviži	541
Tūja	290
Liepājas Karosta	284
Vecāķi	274
Roja	264
Lapmežciems	230
Liepene	224
Saulkrasti	224
Jaunķemeri	217
Staldzene	189
Papes bāka	168
Ventspils	163
Ziemepe	145
Mērsrags	145
Zvejniekciems	145
Užava	141

Pludmale

Atkritumu daudzums

Daugavgrīva	136
Jūrmalciems	130
Kolka	121
Lielupes ieteka	118
Gaujas ieteka	116
Bernāti	113
Vakarbuļļi	112
Jūrkalne	109
Salacgrīva	100
Apšuciems	87
Oviši	76
Lilaste	69
Kaltene	65
Abragciems	61
Pūrciems	54
Mazirbe	50
Irbes ieteka	39

Foto: Vides izglītības fonds

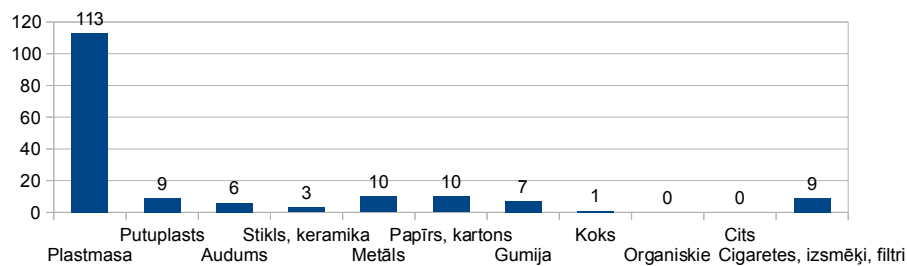

Foto: Līga Gabrāne

LIEPĀJAS PIEKRASTE

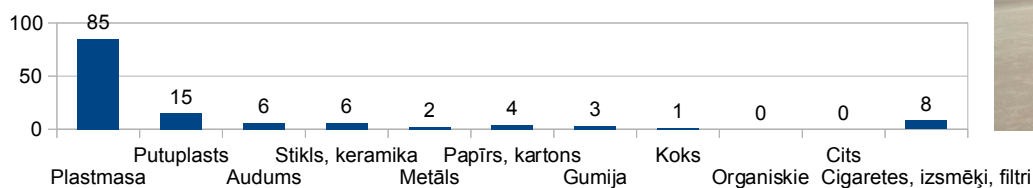
Papes bāka

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 168

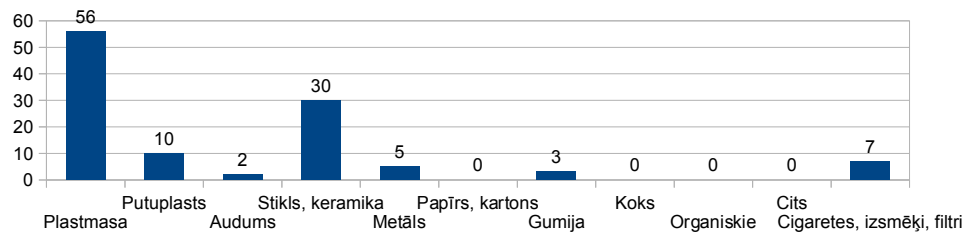
Jūrmalciems

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 130

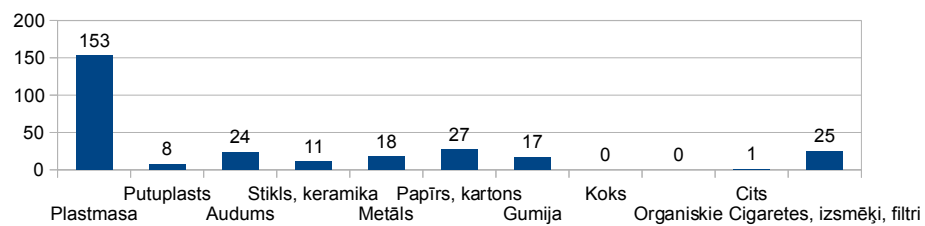
Bernāti

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 113

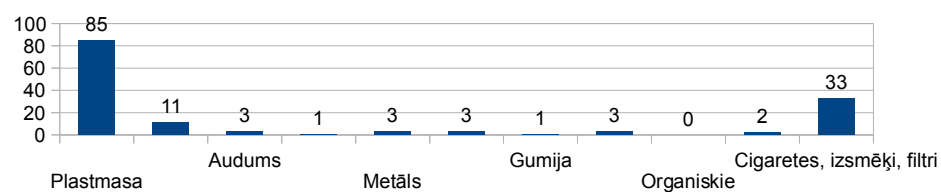
Liepājas Karosta

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 284

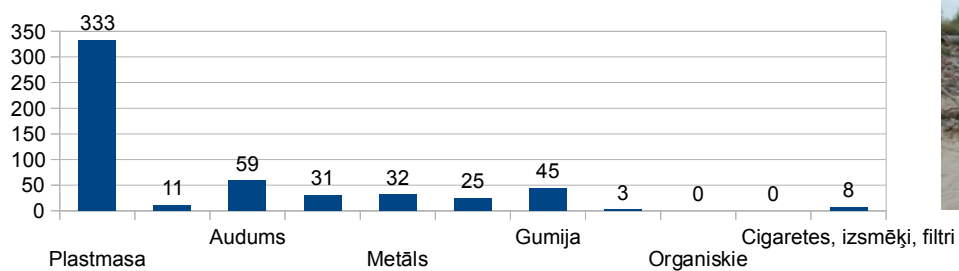
Ziemepe

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 145

Pāvilosta

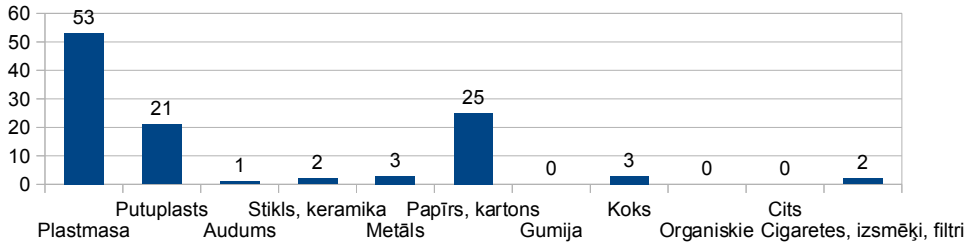
Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 547

VENTSPILS PIEKRASTE

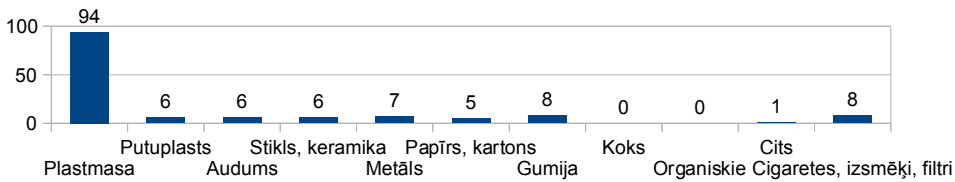
Jūrkalne

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 109

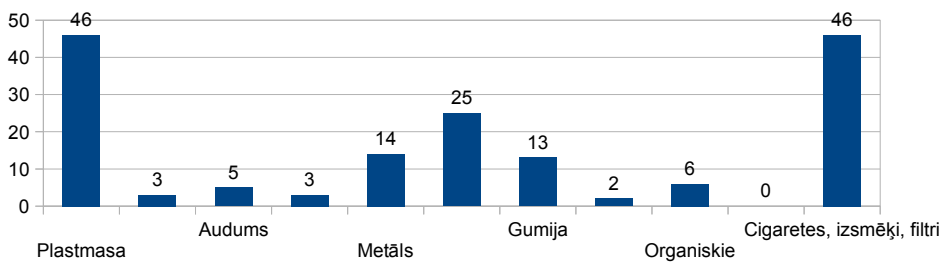
Užava

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 141

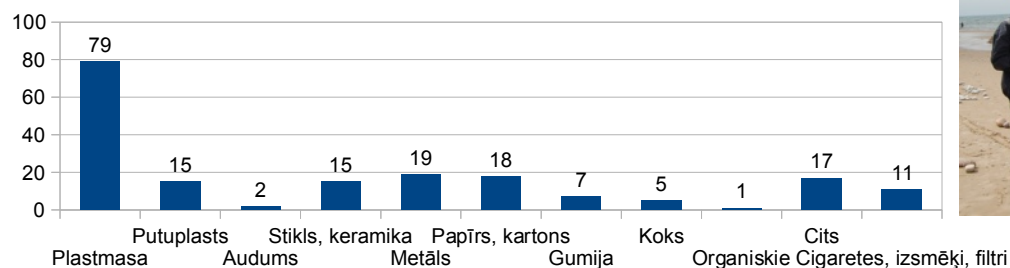
Ventspils

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 163

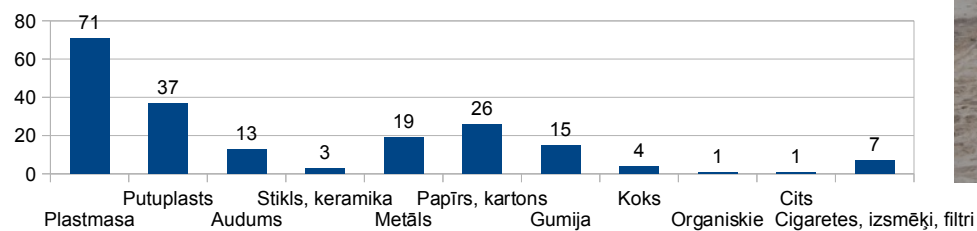
Staldzene

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 189

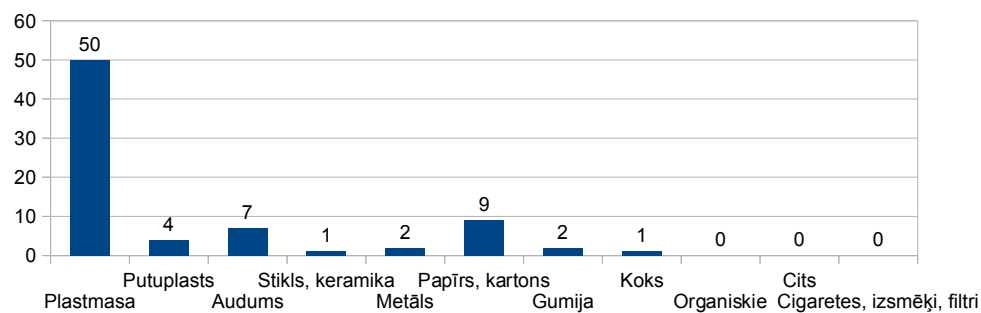
Liepene

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 224

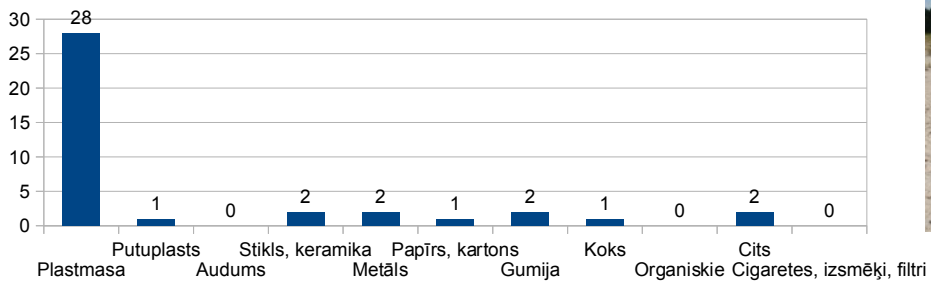
Oviši

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 76

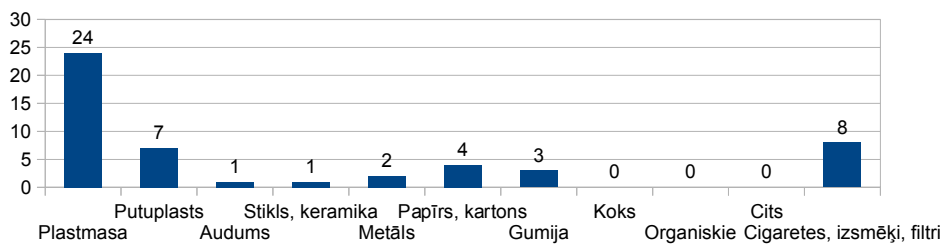
Irbes ieteka

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 39

Mazirbe

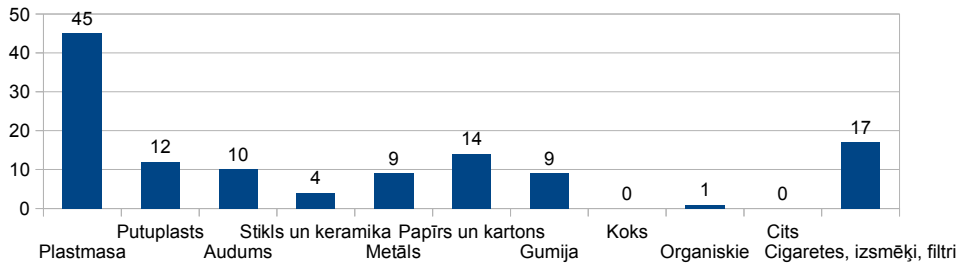
Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 50

KURZEMES LĪCIS

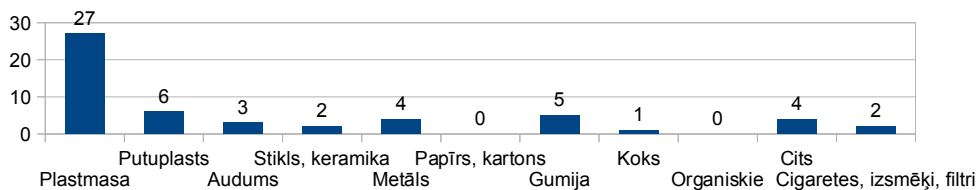
Kolka

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 121

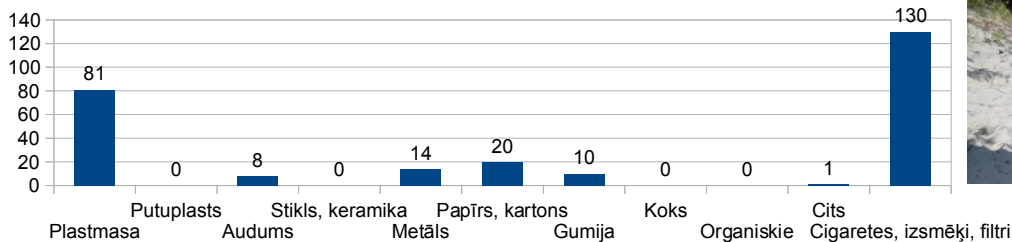
Pūrciems

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 54

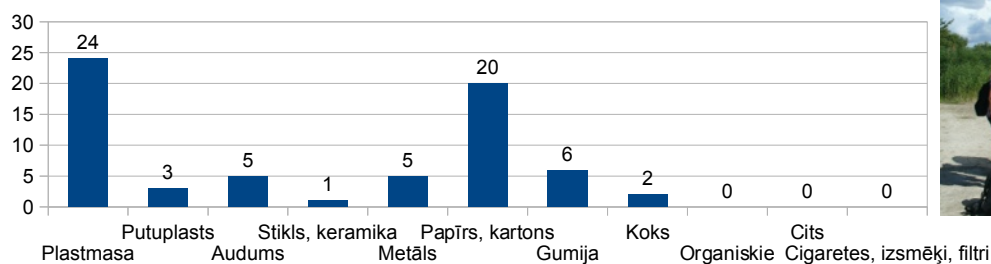
Roja

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 264

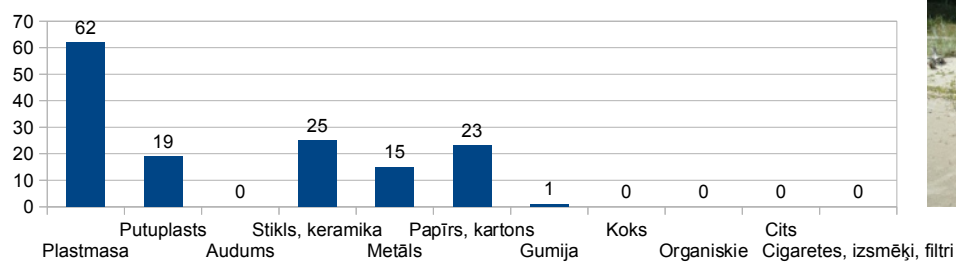
Kaltene

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 65

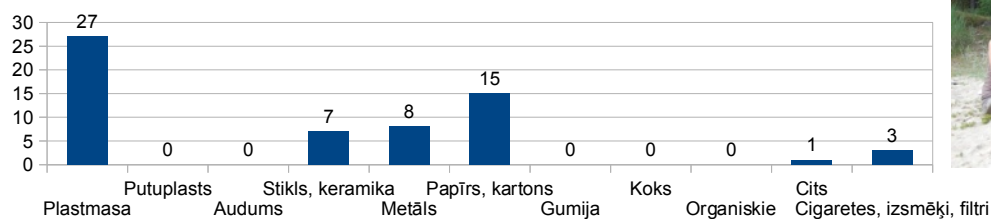
Mērsrags

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 145

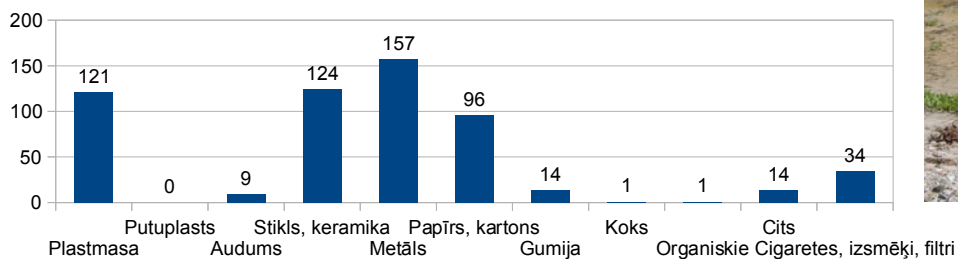
Abragciems

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 61

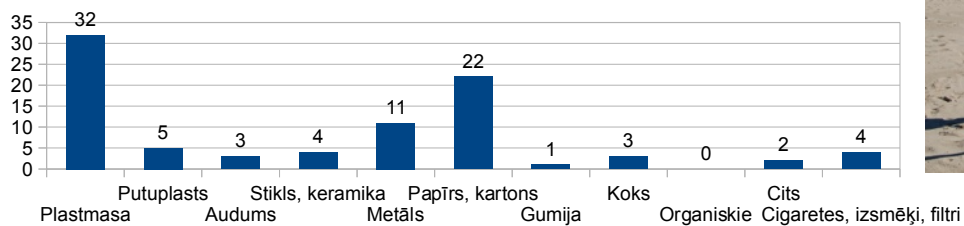
Engure

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 570

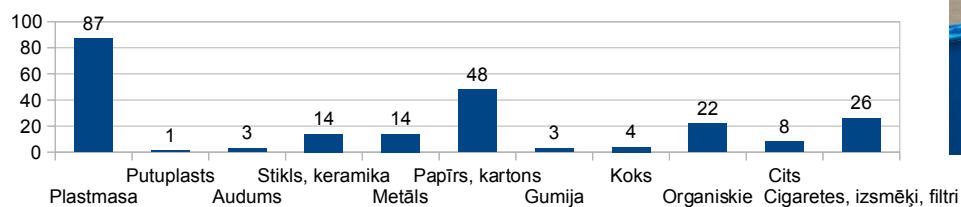
Apšuciems

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 87

Lapmežciems

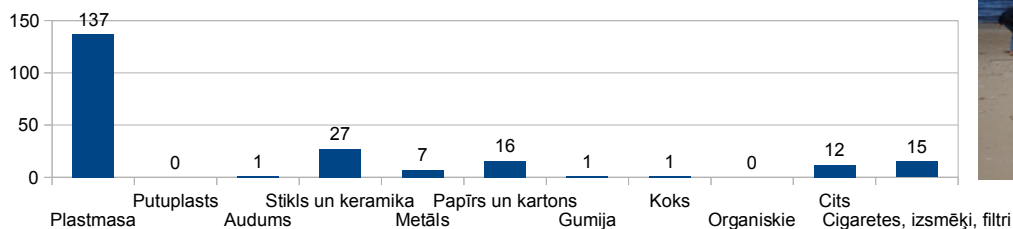
Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 230

JŪRMALAS UN RĪGAS LĪCIS

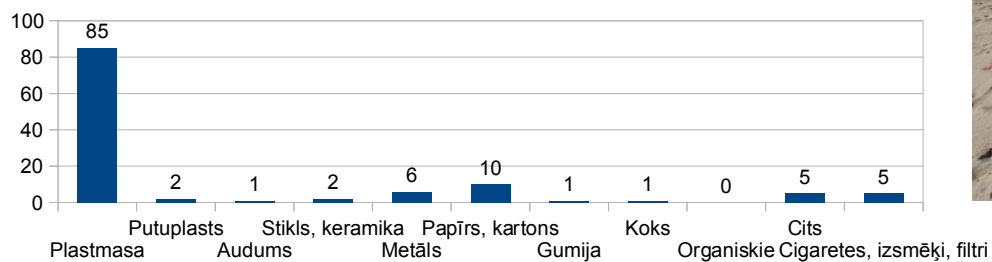
Jaunķemeri

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 217

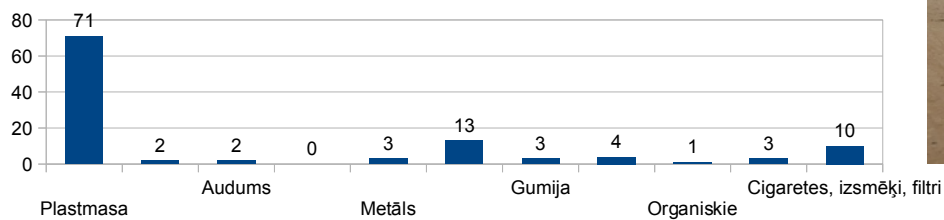
Lielupes ieteka

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 118

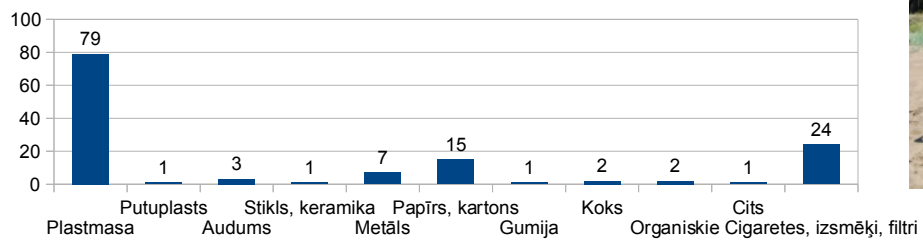
Vakarbulji

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 112

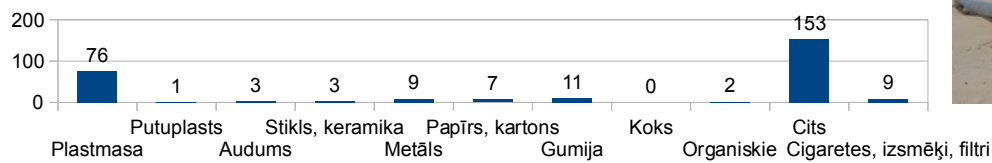
Daugavgrīva

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 136

Vecāķi

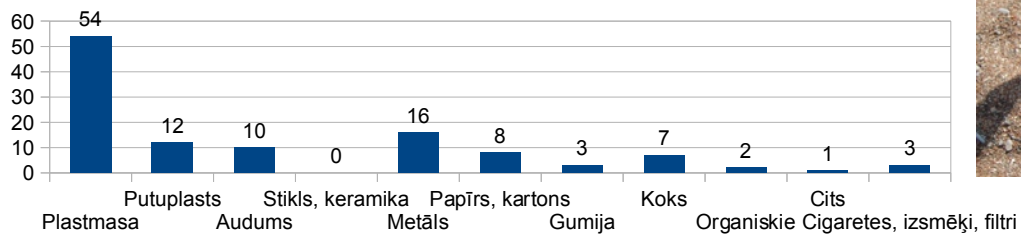
Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 274

VIDZEMES LĪCIS

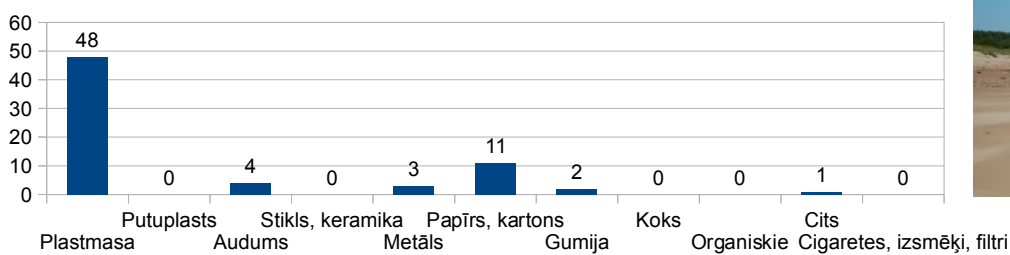
Gaujas ieteka

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 106

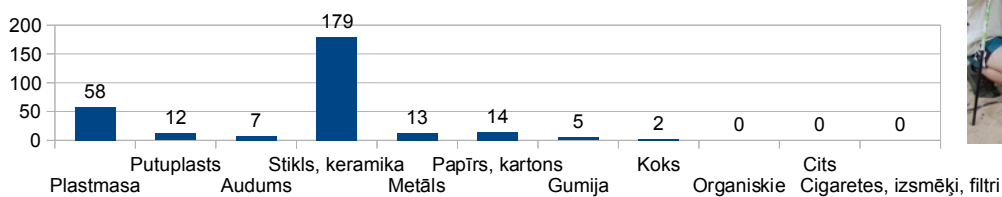
Lilaste

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 69

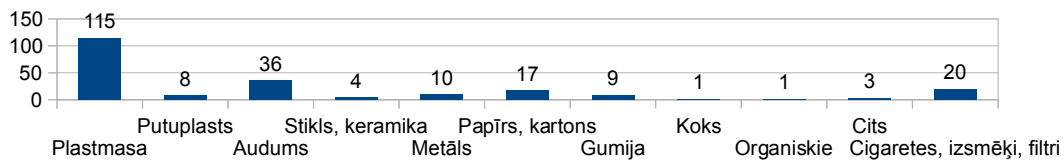
Tūja

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 290

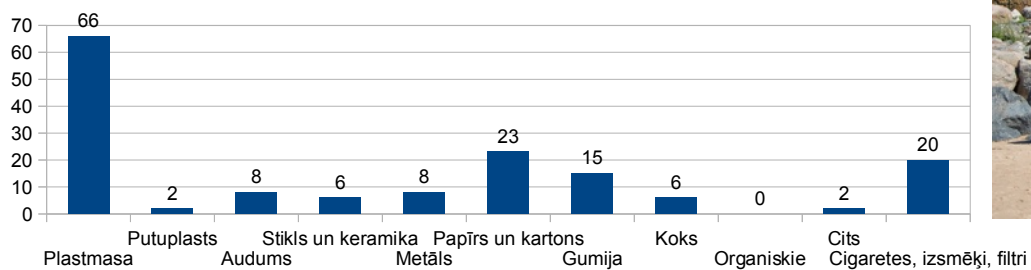
Saulkrasti

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 224

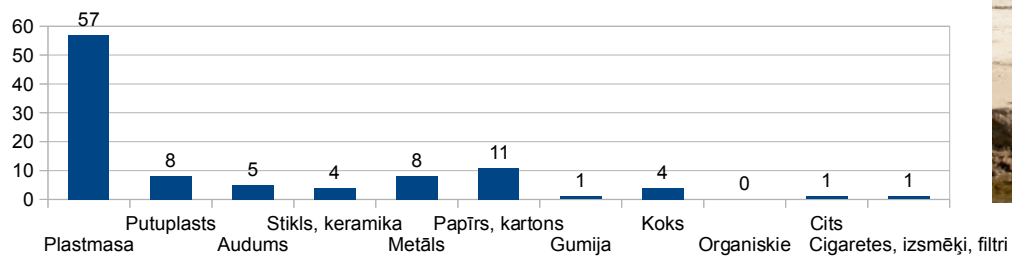
Zvejniekciems

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 145

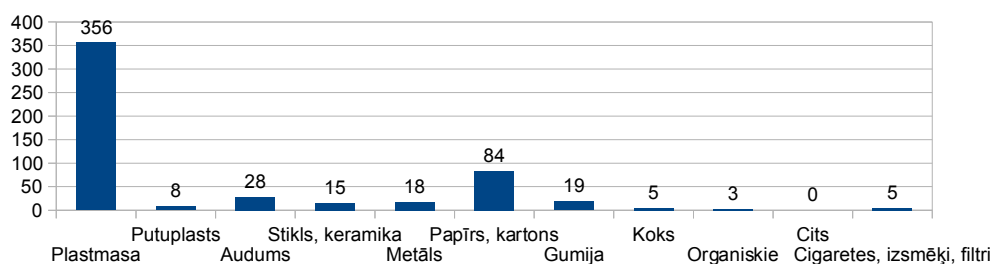
Salacgrīva

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 100

Kuiviži

Kopējais atrasto atkritumu vienību skaits: 541

KOPSAVILKUMS

Kampanjas “Mana jūra” rezultāti parāda, ka vidējais atkritumu skaits Latvijas pludmalēs ir 180 atkritumu vienības uz katrām 100 metriem, savukārt piesārņotākajā pludmalē, Engurē, tās ir 570 atkritumu vienības, bet tīrākajā, Irbes ietekā, tikai 39 vienības 100 metru nogrieznī.

Datu salīdzināšanai ir izveidots 10 tīrāko un netīrāko peldvietu apskats un atrasto atkritumu vienību skaits tajās.

Netīrākās Latvijas peldvietas Baltijas jūras piekrastē:

- Engure – 570
- Pāvilosta – 547
- Kuiviži – 541
- Tūja - 290
- Liepājas Karosta - 284
- Vecāķi - 274
- Roja - 264
- Lapmežciems - 230
- Liepene - 224
- Saulkrasti - 224

Tīrākās Latvijas peldvietas Baltijas jūras piekrastē:

- Irbes ieteka – 39

- Mazirbe - 50
- Pūrciems - 54
- Abragciems - 61
- Kaltene - 65
- Lilaste - 69
- Oviši - 76
- Apšuciems - 87
- Salacgrīva - 100
- Jūrkalne - 109

Salīdzinot piekrastu teritorijas, noskaidrojās, ka vistīrākā ir Kurzemes piekraste Ventspils apkārtnē, kur vidēji ir 123,9 vienības atkritumu 100 metros. Tālāk seko Jūrmalas un Rīgas piekraste (171,4), Baltijas jūras līča zona Kurzemē (177), Baltijas jūras līča zona Vidzemē (212), bet vidēji visvairāk atkritumu ir Liepājas piekrastes teritorijas apkārtnē (231,1).

Satraucošākais iegūtajos datos ir lielais atrasto plastmasas vienību skaits, kopumā tie bijuši 3478 dažādi plastmasas izstrādājumi 23 plastmasas kategorijās. Salīdzinājumam der minēt citus lielākos piesārņotāju veidus: papīra un kartona vienības pludmalēs kopumā bijušas 669, stikls un keramika – 535, bet metāls – 482 vienības.

Par Vides izglītības fondu

Vides izglītības fonds (VIF) starptautiskās sabiedriskā labuma organizācijas FEE (Foundation for Environmental Education) pārstāvis Latvijā. Mūsu mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību, kuru nodrošinām ar dažādām vides izglītības aktivitātēm un iniciatīvām.

Foto: Vides izglītības fonds

VIF sociālajos tīklos

Twitter: @videsfonds

Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Vides-izglitiba-fonds-FEE-Latvia/347993745240304>

Draugiem.lv: <http://www.draugiem.lv/videsfonds/>

Mājaslapa: www.videsfonds.lv

Mana jūra kampaņas mājaslapa:
www.manajura.lv

Kontakti

Margrietas iela 16 - 3, Rīga, LV-1046, Latvija

Tālrunis: +371 67225112,

e-pasts: fonds@zemesdraugi.lv

